

handling, diagnostik og forskning m.v. gælder loven for kunstig befrugtning i forbindelse med lægelig behandling, diagnostik og forskning m.v., der foretages af en læge eller under en læges ansvar. Ved kunstig befrugtning forstås etablering af graviditet hos en kvinde på anden måde end ved samleje mellem en kvinde og en mand.

Kunstig befrugtning, der ikke foretages af en læge eller under en læges ansvar (privat insimination), er ikke reguleret i loven. I § 18 er det dog bestemt, at kunstig befrugtning med anvendelse af sædceller, der er manipulerede, herunder sorteret, ikke må foretages af personer, der ikke er læger, eller som ikke er under en læges ansvar.

Kunstig befrugtning må efter lovens § 3 kun tilbydes kvinder, som er gift, eller som lever sammen med en mand i et ægteskabslignende forhold. Der kan således ikke foretages kunstig befrugtning af enlige.

Før behandling med kunstig befrugtning indledes, skal der indhentes skriftligt samtykke til behandlingen fra kvinden og dennes ægtemand eller partner, jf. lovens § 23. Den behandlende læge skal påse, at samtykket fortsat er gyldigt, når behandlingen påbegyndes.

b. Ægtemænds faderskabsretlige stilling

Er befrugtningen af kvinden sket *med ægtemandens sæd og under en læges ansvar*, skal der foreligge et samtykke fra ægtemanden, jf. pkt. a ovenfor.

Det antages, at ægtemanden i disse tilfælde i overensstemmelse med pater est-reglen i børnelovens § 2, stk. 1, skal anses som far til barnet. Det er således almindeligt antaget, at ægtemanden ikke har mulighed for at fratægge sig sit faderskab med henvisning til, at han ikke har haft samleje med barnets mor (ægtefællen).

Foretages befrugtningen *ikke under en læges ansvar*, gælder loven om kunstig befrugtning ikke, jf. ovenfor pkt. a. Også i disse tilfælde er det imidlertid antaget, at ægtemanden, når befrugtningen er sket med hans sæd, efter børneloven skal anses for far til barnet. Det er dog uafklaret, hvad der måtte gælde i den situation, at kunstig befrugtning med ægtemandens sæd er sket efter hans død eller uden hans viden.

Har moderen i den periode, hvor hun blev gravid, haft *samleje med andre mænd end ægtemanden*, må spørgsmålet om faderskab i forhold til disse afgøres efter de almindelige regler.

Sker befrugtningen ikke med ægtemandens sæd, men med *donorsæd og under en læges ansvar*, skal

der også foreligge samtykke fra ægtemanden, jf. pkt. a ovenfor.

I disse tilfælde antages det, at ægtemanden skal anses for far til barnet, og at dette gælder, uanset om ægtemanden - før eller efter barnets fødsel - måtte ønske at fragå sit samtykke.

Er kunstig befrugtning *ikke sket under en læges ansvar*, og foreligger der ikke samtykke fra ægtemanden, antages det, at ægtemanden efter almindelige regler kan undgå at blive far, såfremt der kan føres bevis mod faderskabsformodningen, jf. børnelovens § 2, stk. 1, 2. pkt.

Har moderen i den periode, hvor hun er blevet gravid, haft *samleje med andre mænd*, må spørgsmålet om, hvem der skal anses som far til barnet, afgøres efter de almindelige regler.

c. Ugifte samlevendes (partneres) faderskabsretlige stilling

Som anført ovenfor under pkt. a kan kunstig befrugtning af en ugift samlevende kvinde under en læges ansvar kun ske med samleverens (partnerens) samtykke, jf. § 23 i loven om kunstig befrugtning.

Foretages befrugtningen *med partnerens sæd*, er det antaget, at denne skal anses som far efter børnelovens § 6, fordi han er barnets genetiske far. Partneren antages således ikke - før eller efter fødslen - at kunne fragå sit samtykke. Det er derimod uafklaret, hvad der gælder, hvor partnerens sæd måtte være anvendt uden hans viden eller efter hans død.

Har moderen i den periode, hvor hun blev gravid, haft *samleje med tredjemand*, må det afgøres efter de almindelige regler, jf. børnelovens § 6, stk. 2, hvem der er far til barnet.

Er befrugtningen sket *med donorsæd* under en læges ansvar, skal der også foreligge samtykke fra partneren, jf. ovenfor. Det fremgår for disse tilfælde vedkommende af Sundhedsministeriets cirkulæreskrivelse af 22. september 1997, at den behandlende læge samtidig med indhentelse af dette samtykke skal indhente en skriftlig erklæring fra partneren om, at han vil anerkende faderskabet. Den pågældende kan heretter anerkende faderskabet over for statsamtet.

Fortryder partneren sit samtykke, er det antaget, at han er bundet af samtykket, således at han kan dømmes som far. Det er endvidere antaget, at partneren er afskåret fra at få genoptaget sagen efter de almindelige regler, jf. retsplejelovens § 456 r, stk. 1, hvis han har anerkendt faderskabet over for statsamtet.

Har moderen i den periode, hvor hun blev gravid, haft *samleje med tredjemand*, må spørgsmålet om fa-